

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Major Vladimír Emr:

Nynější organizační problémy přípravy armád k válce.

Pod tímto titulem byl uveřejněn některými svými myšlenkami zajímavý článek v sovětském vojenském časopise „Krasnaja Zvezda“ z 12. a 13. dubna t. r. Autorem je „vojenský adjunkt“ (t. j. vojenský učitel na válečné škole — odchovanelec sovětských vojenských škol, na rozdíl od starých učitelů-„profesorů“, bývalých důstojníků carské armády) J. A. Alksnis.

Své pojednání začíná autor navázáním na počty evropských armád na počátku světové války, čerpaje při tom ze sovětského díla E. Svjatlovski-ho „Ekonomika války“ (vydáno v Moskvě r. 1926).

Uvádí tyto početní stavy evropských armád:

	Pěších divisí	Jezdeckých divisí	Počet armády
německá	85 (i s 6 zál. div.)	11	2,019.470
rakousko-uherská	57 (bez záložních divisí)	11	1,470.000
ruská	118 (bez sibiřských a turkestanských divisí)	40	3,461.750
francouzská	75	10	2,032.820
srbská	10	1	285.000
belgická	6	1	280.000

Celkové počty armád (nejen bojového počtu) byly ještě vyšší. Tak na př. ruská armáda ihned po mobilisaci měla 4,294.586 lidí (bez námořnictva), německá armáda 4,235.000. Po roce počet armád se skorem zdvojnásobil: u ruské armády na 8,550.000 mužů, u francouzské armády na 3,960.000, u rakouské na 4,921.000 a u německé na 6.493.000. Vzrůstání armád přestalo r. 1917, kdy lidské zdroje byly vyčerpány.

Hned po tomto nástinu vojenských sil jednotlivých států za světové války předkládá autor otázku charakteru budoucích válek, na kterou odpovídá: „Nehledíc na četné diskuse vedené ve vojenském světě o záměně člověka strojem, není nijakých určitých předpokladů pro tvrzení, že se příští válka bude vésti nevelkými motorisovanými armádami. Naopak dá se předpokládat, že nové války jako minulé budou válkami „masových armád“. Jako důkaz uvádí snahu jevící se u všech evropských států vojensky vycvičiti co možná největší počet mužského obyvatelstva a učiniti mírové armády jen kostrou milionových armád doby válečné a školou důstojnictva a mužstva pro velkou armádu válečnou.

Poměrně slabé mírové armády (z důvodů hospodářských a politických) mají tedy vyhovovati požadavkům: 1. míti takovou organizaci, která by umožnila poměrně v krátké době jich doplnění na počet válečný a současně provedení mobilisace početné armády druhé linie, 2. býti vojenskou školou. Jak tedy má býti organizována armáda jednak jako kostra budoucí mobilisované armády, jednak jako škola? Není jednoho receptu pro všechny případy. Mnoho záleží na hospodářských, politických, teritoriálních a jiných podmínkách státu; v nemenší míře závisí re-

šení otázky na tom, jakou operační úlohu má armáda na počátku války, jaké má mobilizační úkoly atd. Zvětší-li se armáda v mobilisaci 1½krát až 2krát, bude řešení jiné, než zvětší-li se 3krát až 4krát; jinak tomu bude, má-li armáda na počátku války úkol krytu mobilisace nebo má-li provést rozhodný a rychlý úder na nepřítele. Konečně tytéž úkoly jsou jinak řešeny v malém státě a jinak ve velkém.

Autor nechce dávat své recepty a probírá dále krátce vojenské systémy, přijaté u většiny evropských států. Počíná s francouzskou armádou, která dosáhla — jak praví — některých organizačních předností, dostupných „buržoasním“ armádám.

Základní organizační jednotkou v pěchotě, jak bojovou, tak i výcvikovou, učinili Francouzové družstvo (bojovou skupinu), složené ze střeleckého a granátnického roje; v každém roji 6 mužů — celkem družstvo 13 lidí. Tato základní jednotka jest jak v míru, tak i ve válce početně stejná. Stejný zůstává i mírový a válečný počet čety, totiž 3 družstva. Tedy dvě základní taktické jednotky — družstvo a četa — jsou v míru na válečném počtu, což je zajiště v zájmu výcviku. V četě, podle mínění Francouzů, končí výcvik vojína; výše začíná slučování částí a výcvik důstojnického sboru. Pro výcvik důstojníků neshledávají Francouzové nutným mítí roty válečného složení, a proto mírové roty o „zesíleném“ početním stavu proti četovým rotám válečným mají jen 3 čety a „normální“ roty jen 2 čety. Organizace praporů i pluků je stejná jako ve válce; není ani tak podmíněna výcvikovými důvody, jako ohledy mobilizačními, neboť tvoření nových rot a praporů v mobilisaci pro polní armádu není považováno za žádoucí.

Tak vypadá věc s formálního hlediska, analyzujeme-li organizaci podle organizačních počtů a tabulek; ve skutečnosti je tomu jinak. Chybějící čety v rotách jsou udržovány v kádrech a tak, uvážíme-li, že se doplňování francouzského většího praporu děje z území o průměru nejvíce 3—4 km, je jasno, že armáda je stále v bojové pohotovosti. Kádrování třetích a čtvrtých čet usnadňuje dále i výcvik, jmenovitě během cvičení ve zbraní „vojínů, jsoucích k dispozici“,*) kdy kádrové čety jsou doplněny na válečný počet.

Polská armáda, která byla budována pod vlivem francouzským, řeší své úkoly doby mírové přibližně jako francouzská armáda.

Pěší pluk válečný se skládá ze 3 praporů, prapor ze 3 pěších a z 1 kulometné roty, rota ze 3 čet, četa ze 4 družstev, družstvo ze 2 rojů: střeleckého a granátnického.

Základní taktickou a výcvikovou jednotkou je družstvo — stejného složení v míru i ve válce. Zde je úplná shoda s francouzskou organizací. — Avšak rozdíl je již v organizaci čety, a to v tom, že se francouzská četa v míru rovná válečné a polská četa má o jedno družstvo méně (u pluků se zesíleným početním stavem) a o 2 družstva méně (u pluků normálních). Rozdíl je i v organizaci roty: mírová polská rota má všechny čety, francouzská o jednu nebo dvě čety méně.

Tedy ve francouzské armádě jsou zredukovány roty, v polské — čety; v první končí výcvik vojína v četě, v druhé v družstvu; u Francouzů v mobilisaci jsou tvořeny nové čety (ve skutečnosti jsou v kádrovaném stavu), u Poláků — družstva. Složení praporů a pluků té i oné armády odpovídá válečnému složení.

To jsou dva příklady organizace armád mírové doby, počítajících se zájmy výcviku a mobilisace. S hlediska výcvikového (hlavně v rotě) mají sice tyto organizace některé nedostatky, za to však je vyhověno druhému požadavku — snadný přechod z mírového stavu na stav válečný — a proto možno tvrdit, že oba způsoby jsou v mezích možností nejdokonalejší.

Proč tedy — táže se autor — francouzská armáda, která v své organizaci dospěla nejvýše, opět byla podrobena reorganizaci? (Myšlena je reorganizace z roku

*) Po splnění skutečné presenční služby v armádě vojini ještě 3 léta jsou „v dispozici“ a patří do počtu kádrovaných čet.

1928.) Na to autor odpovídá další úvahou, v které důvody nehledá v nedostatech organisace, ale v příčinách vnitřních a vnějších.

„Za svého hlavního nepřítele považovala Francie a bude považovati Německo. Za posledních 5 let Německo nejen obnovilo své hospodářství, ale někde i předešlo vítězné státy. Dynamika technického vývoje v Německu dosahuje rekordních čísel v srovnání s Evropou a v některých oborech i rekordů v měřítku světovém. Německo zmohutnělo i po stránce vojenské.

Bez ohledu na omezení vojenská, vyplývající z mírových smluv, dovedlo Německo připravit značné lidské zálohy pro mobilisaci své armády: jinými slovy, rozřešilo ten nejobtížnější úkol.

Je nanejvýš, že z tohoto faktu Francie musila nutně učiniti některé vývody. Předně: Francie se přesvědčila, že Versaillský mír nevyploučil Německo z řady velkých mocností; za druhé: poznala, že německá armáda je s to značně rychleji mobilisovati, než se předpokládalo.“

Pisatel staví dále na druhém vývodu, který shledává důležitým pro další studii, neb právě ten přinutil Francii učiniti změny ve válečném plánu.

„Základní ideou francouzského válečného plánu proti Německu je rozhodný a rychlý úder hned na počátku války. Reorganisace válečného plánu na tomto ideovém podkladě vyžadovala i změny v mírové organizaci armády — totiž utvoření pohotovou a silnou armádu pro rychlou a rozhodnou akci. To se mohlo státi, aniž byl zvětšen celkový počet armády, jen zesílením jedné části armády (v pohraničním pásmu) a zmenšením druhé části (ve vnitrozemí). Tak bylo i učiněno. Počty 12 divísi uvnitř byly zredukovány, aby 20 divísi v pohraničí bylo zesíleno.“) Roty v „normálních“ plucích zvětšeny o 40 vojáků, roty „v zesílených“ plucích o 10 vojáků, neboli roty normálních pluků dostaly třetí četu (s velitelem celkem 41 mužů), roty zesílených pluků kádr 10 mužů pro čtvrtou četu.

Touto reorganisační mírová armáda jakožto předvoj armády postavené ve válce nepochybně získává; je s to splniti ofensivní úkoly (ovšem proti slabšímu protivníkovi) v samém počátku války. Získává i armáda jakožto orgán výcviku, poněvadž počet čet v rotě je zvětšen a velitel roty má možnost prakticky prováděti výcvik s rotou, jejíž počet se málokdy liší od počtu válečného.

Naproti tomu armáda jakožto kostra příští milionové armády ztratila mnoho. Mobilisační úkoly, které dříve plnilo 32 divísi, bylo nutno vložiti (kromě 20 divísi, kde mobilisační úkoly zůstávají) na speciální mobilisační střediska. Tato střediska jsou potřebná nejen k ulehčení mobilisačního úkolu polní armády při tvoření nových jejích částí, ale i k umožnění mobilisace armády druhé linie z obyvatelstva, povinného vojenskou službou, a tím pro zjednodušení urychlení mobilisace vůbec. Během reorganisace armády bude utvořeno 250 mobilisačních středisk pro pěchotu, 120 pro dělostřelectvo, 60 pro jezdeckto, 20 pro technické vojsko a 20 pro letectvo. Střediska — hlavní nebo pomocná — mají početní stav 8—30 důstojníků a úředníků a jsou vlastně jakýmsi kádrem budoucích jednotek.

Z toho je vidět, že změny v operační části válečného plánu vzbudily i potřebu změn v mobilisační jeho části a v systému budování armády v době mírové, a že vložení ofensivních úkolů na mírovou armádu na počátku války přineslo s sebou rozdělení armády v míru na dvě části: 1. aktivní — složenou z divísi o zesíleném počtu, 2. pasivní — složenou ze slabých kádrů. V tomto případě (ve francouzské armádě) tvoří tato aktivní část 20 divísi metropolitních zesílených, pasivní část — mobilisační střediska, která se jeví kádrem nových jednotek.

Tento způsob francouzské organisace mírové armády není snad výjimkou, ale naopak příkladem, potvrzujícím všeobecné pravidlo, totiž, že mírová armáda, která má plniti ofensivní úlohu ihned na začátku války, nezbytně se musí děliti

*) 8 divísi z 20 rozložených na hranicích dostalo čtyřplukové složení: číslo děle sloužících zvětšeno na $\frac{1}{3}$ celého počtu.

na dvě části, při čemž silnější, pohotovostní část, již v míru je dislokována na hranicích a druhá část ve formě kádrů uvnitř státu.

Jiným příkladem, potvrzujícím toto pravidlo, může být ruská (carská) armáda. Do rusko-japonské války záležel hlavní úkol ruské armády v ofensivní činnosti na západě ihned na počátku války. Splnění tohoto úkolu vyžadovalo již v míru soustředění $\frac{3}{4}$ veškeré operační armády v západním pohraničním pásmu a zvětšení počtů pohraničních jednotek. Z toho vyplývá, že většinu mobilizačních úkolů bylo nutno vložiti na slabé kádry, existující ve formě záložních vojsk a roztroušené na rozsáhlém území ruského státu. V míru byly v ruské armádě tyto záložní útvary: 196 pěších praporů, 59 dělostřeleckých baterií, 31 ženijních rot a 3 roty železničního vojska. Ve válce utvořily pak celkem 671 pěších praporů, 203 děl. baterií, 55 ženijních rot a 12 rot železničního vojska.

Záložní pěchota v míru byla dvojitá: „záložní pluky“ a „samostatné záložní prapory“. Záložní pluky se skládaly ze dvou praporů (prapor 4 roty) s mobilizačním úkolem utvořiti jeden pluk první linie nebo dva pluky — jeden první linie a jeden druhé linie; v každém pluku 4 prapory. Samostatné prapory měly 5 rot, z nichž 4 roty byly kádry pro 4. praporový pluk a 5 rot kádrem pro záložní pluk druhé linie. Tím způsobem postavila každá rota záložního pluku 2 nebo 4 roty, každá rota samostatného praporu 4 nebo 16 rot. Pluky, utvořené ze záložních kádrů, byly slučovány v divise téže organizace jako polní divise.

Vyjmenovav tyto dva způsoby mírové organizace armád — nynější francouzský a ruský do války rusko-japonské — praví autor o prvním, že je těžko oceniti nyní bojeschopnost francouzských divisí, utvořených pomocí mobilizačních středisk. Naproti tomu o druhém způsobu je známo, že se záložní vojsko ruské armády v rusko-japonské válce neosvědčilo.

Ze všeho autor dedukuje:

Má-li armáda na počátku války velké ofensivní úkoly, bude nejméně $\frac{9}{10}$ sil mírové armády třeba k splnění těchto úkolů, zatím co $\frac{1}{10}$ zbude na plnění mobilizačních úkolů — utvoření milionové armády druhé linie. Takto utvořená armáda druhé linie v době války bude menší hodnoty (nebude silných rámců). Proto řešení, přijaté Francií s hlediska ofensivních operací proti Německu, může být ospravedlněno toliko v tom případě, kdy není pochybnosti o snadném vítězství operační armády, a kdy záložní armády nebude třeba pro vážnější boj, ale jen k okupaci poraženého státu. Naproti tomu, je-li očekávána úporná válka dlouhého trvání, musí být rámce mírové armády uchovány pro armádu druhé linie neboli — krátce říkajíc — mírová armáda musí být organizována jako kostra armády v době války.

Vyčerpav problém organizace mírové armády, mající úkol rozhodných, ofensivních akcí hned na počátku války a současně úkoly mobilisace a kostry armády druhé linie, probírá autor otázku armád jako školy (s hlediska výcvikového), neboli přípravy lidských zdrojů pro milionovou armádu ve válce.

Příkladem takové armády by mohla být i reorganizovaná francouzská armáda, kdyby neměla druhého důležitého úkolu — provedení mocného úderu na počátku války na Německo. Armáda-škola s úsporného hlediska nepochybně vyhovuje lépe než armáda-kostra, poněvadž není třeba mít v míru takové množství plukovního, divisního a sborového aparátu. Typickým příkladem armády-školy (ovšem z přinucení) je armáda německá. Versaillským mírem stanoven počet německé armády číslem 100.000 mužů i s 4000 důstojníky. Týmž mírem byl určen i způsob doplňování a částečně i organizace armády.

Německá „Reichswehr“ se skládá ze 7 pěších a 3 jezdeckých divisí. Každá pěší divise má všechny druhy zbraní. Celkový počet pěší divise — 12.000 mužů, neboli mírový počet dosahuje počtu válečného. Výcvikové podmínky jsou tedy zajištěny velice příznivě, takže kdyby nebylo námezdního systému s 12letou povinnou vojenskou službou, jak bylo stanoveno Versaillským mírem, bylo by možno považovati Reichswehr za typickou školu pro vojenskou přípravu lidských rezerv. Takto je „Reichswehr“ školou pro důstojnický a poddůstojnický sbor pro příští armádu, kdežto vojenskou přípravu mužstva třeba svěřovati jiným organizacím (vojensko-civilním). Méně příznivěji se již jeví otázka mobilisace armády ve válce.

Ke konci prvního měsíce světové války disponovalo Německo pro svou ofenzivní válku asi 120 divisemi pěchoty.

K provádění obrany potřebuje Německo nejméně 60 divisi.

Jak tedy utvořiti těchto 60 divisi z existujících 7 divisi? — Pro odpověď třeba se obrátiti k organizaci pěší divise.

Pěší divise německého Reichswehru se skládá ze štábu divise, z 3 pěších pluků, z 1 jezdecké eskadrony, z 1 dělostřeleckého pluku, z 1 ženijního praporu, z 1 spojovací rotu, z 1 vozatajského praporu a ze zdravotnického oddílu.

Složení pěšího pluku je: velitelství, 3 prapory, minometná rota a školní prapor. Prapor se skládá z velitelství, z 3 pěších a z 1 kulometné rotu. Vycházejíc z teoretických předpokladů, možno počítati, že každý pěší prapor bude s to utvořiti 1 pěší pluk, každý pluk — divisi, každá divise — pěší sbor o 3 divisích.

Při určité přípravě personálu možno dosáhnouti takových výsledků, podle kterých se německá armáda ze 7 divisi ve 3—4 dnech mobilisace může zvětšiti na 21 divisi. Ke konci druhého týdne, nebude-li překážek, pokud se týká výzbroje, může dáti 21 divisi utvořených v prvních dnech mobilisace ještě 21 pěších divisi. Tedy ke konci druhého týdne se každá divise z míru při největším vypětí rozvine v 6 divisi, nebo celkem 7 divisi může dáti 42 pěších divisi. Utvoření ostatních 18—20 divisi je úkolem jiných veřejných organizací, kterých je v Německu značné množství. Má tedy německá Reichswehr, organizovaná jako škola v prvních 3 až 4 dnech mobilisace výhradně úkoly mobilisační; na kryt hranic a na kryt další mobilisace může počítati teprve po uskutečnění mobilisace první etapy — po vytvoření 21 divisi.

K větším operacím může německá armáda přikročiti po uskutečnění mobilisace druhé etapy, která za součinnosti vojensko-civilních organizací má poskytnouti kolem 40 divisi.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že v prvních 15—20 dnech války převaha sil pravděpodobně bude na straně protivníka Německa. V takové situaci bude každá jiná nevelká armáda, organizovaná podle příkladu německé Reichswehr, i když její počet nebude nijak ohraničen. Jejich mobilisace bude postupovati pomalu (všechny organické součástky každé jednotky budou zaměstnány složitými úkoly mobilisačními), takže nebude dostatek vojsk ani pro kryt mobilisace, tím spíše ne pro ofenzivní operace na počátku války. Za to utvořená nová armáda bude jednolitá, jsouc utvořená z částí stejného složení.

Na konec se autor zabývá otázkou doby a plnění přesenní služby, která je neméně důležitou složkou v celkovém problému přípravy armády k válce.

Ve snaze vojensky vycvičiti co možná největší počet branců a připravit tak lidské zálohy pro milionovou armádu ve válce, zkracují jednotlivé státy v poslední době postupně dobu přesenní služby, neb čím kratší je doba přesenní služby, tím větší množství vojinů může býti vycvičeno v řadách armády. Kromě toho některé státy skutečnou vojenskou službu dělí na dobu vlastní (skutečné) přesenní služby a na službu v dispozici (v této době vojin nekoná skutečnou vojenskou službu, je však v dispozici velitelů a může býti kdykoli povolán).

Jak byla zkrácena a je upravena presenční služba v jednotlivých státech, ukazuje tato tabulka:

Státy	Doba presenční služby do světové války	Doba vlastní presenční služby	Celková doba presenční vojenské služby	Poznámka
Francie	3 léta	1½ *) roku	4½ roku	*) Počínajíc r. 1930 bude zavedena 1 roční služba.
Italie	2 léta	1½ roku	1½ roku	
Rumunsko	3 léta	2 léta	2 léta	
Polsko	(v ruské carské armádě 3 léta a 3 měsíce)	18 měs.	2 léta	
Finsko	— " —	1 rok	1 rok	**) Týká se sovětské regulární armády
Lotyšsko	— " —	1½ roku	2 léta	
Estonsko	— " —	1½ roku	2 léta	
Litva	— " —	2 léta	2 léta	
Rusko resp. SSSR	3 léta, 3 měsíce	2 léta**)	5 let	

Z tabulky je vidět, že doba vlastní presenční služby v jednotlivých státech je: 12—18—24 měsíců.

Pisatel se dále zabývá výhodami nebo nevýhodami 1½leté nebo 2leté presenční služby hlavně s hlediska mobilisace a různými způsoby povolávání nováčků — jednou ročně na podzim a dvakrát do roka na podzim a z jara. Zevrubně si všímá zejména polské armády, v které bylo zavedeno dvojí povolávání nováčků — na podzim a z jara a v které nepřetržitá 18měsíční presenční služba je kromě toho kombinována s 5měsíční službou t. zv. „přebytečných“. Dochází k tomu závěru, že 1½letá presenční služba proti 2leté má ten nedostatek, že zhoršuje mobilisační pohotovost armády a že zkrácení služby na 1 a 1½ roku je možné jen v těch státech, které jsou zabezpečeny proti neočekávaným útokům nepřítele. Dvouletá služba — podle autora — je minimální doba, která jakž takž zabezpečuje mobilisační pohotovost armády, a je nutná dále zejména v těch státech, kde se vlivem místních podmínek mobilisační úkoly nedají řešiti tak snadno, jak je tomu na př. ve Francii, bohaté železničními komunikacemi a hustě obydlené.

Jiných faktorů, které mají vliv na délku presenční služby, jako celkovou kulturní úroveň a hlavně technickou vyspělost toho neb onoho státu, autor neuvádí.

— us:

Organisace polské armády.

(Dokončení.)

B. Jezdeckto.

Jezdeckto má: 3 pluky chevauxlegerů, 27 hulánských pluků a 10 pluků jízdních střelců (složení, početní stavy a výzbroj je u všech stejná), 9 zákopnických eskadron (po 1 u každé jezdecké divise a samostatné jezdecké brigády, vyjma 8. samostatnou jezdeckou brigádu), 5 eskadron obrněných aut (po 1 u jezdeckých divisi a u 5. samostatné jezdecké brigády).

I. Složení a počty.

Jezdecký pluk se skládá ze 4 eskadron, z 1 kulometné eskadrony, z 1 náhradní eskadrony (remontní) a z 1 spojovací čety.

Eskadrona má 4 čety o 3 rojích a 1 kulometném roji s 1 ručním kulometem.

Kulometná eskadrona má 2 čety na soumarech a 1 četu na vozech, každou četu o 4 těžkých kulometech.

Ve válce se skládá jezdecký pluk z 5 eskadron, z 1 kulometné eskadrony, z 1 spojovací čety a z 1 zákopnické čety. U eskadron mají kulometné roje místo

1 ručního kulometu 2. Mimo to má dostati každá eskadrona ještě 1 kulometnou četou s 2 těžkými kulometry na soumarech. Kulometná eskadrona má 2 čety na soumarech a 2 (místo 1) čety na vozech o 2 těžkých kulometech (místo 4).

Početní stav (válečný v závorkách) činí u celého pluku asi: 30 (40) důstojníků, 850 (1200) mužů, 12 (18) těžkých kulometů, 16 (40) ručních kulometů.

Eskadrona obrněných aut skládá se ze 3 čet o 4 obrněných autech, u 5. samostat. jezd. brigády ze 2 čet o 4 obrněných autech. Jsou buď lehké nebo těžké; lehké mají 1 těžký kulomet nebo 1 pěchotní dělo 3-7 cm, těžké mají obě uvedené zbraně nebo 2 těžké kulometry.

II. Výzbroj.

Karabina, bodák a šavle (jen jízdní), píka (u jízdních vyjma mužstvo kulometných rojů). Karabiny se používá většinou rakouské Mannlicher vz. 1895, 8 mm.

C. Dělostřelectvo.

Dělostřelectvo je složeno: ze 3 legionářských lehkých děl. pluků, ze 27 lehkých děl. pluků, z 1 horského děl. pluku, z 10 hrubých děl. pluků, z 1 těžkého děl. pluku, z 13 jezdeckých děl. oddílů, z 1 protiletadlového děl. pluku, z 10 samostatných protiletadlových děl. oddílů a z 1 cvičného děl. pluku. Legionářské dělostřelecké pluky a horský dělostřelecký pluk odpovídají v složení, počtech a ve výzbroji lehkým dělostřeleckým plukům. Cvičný dělostřelecký pluk má jen 2 oddíly.

I. Složení, počty.

Lehký dělostřelecký pluk se skládá ze 2 oddílů polních kanonů, z 1 oddílu polních houfnic a z 1 spojovací skupiny.

Oddíl má 3 baterie o 4 dělech (z nichž dvě mají potah) a 1 těžký kulomet.

Baterie se zvětšeným početním stavem mají 4 zapřažená děla.

Ve válce se budou pravděpodobně skládati dělostřelecké oddíly ze 2 baterií polních kanonů a z 1 baterie polních houfnic. Každá baterie (houfnice asi jen 2) zapřažená děla a 1 kulometnou četou o 2 těžkých kulometech. Ke každému děl. oddílu patří 1 lehká děl. kolona.

Početní stav (v závorkách pravděpodobný válečný početní stav) u celého děl. pluku asi: 40 (60) důstojníků, 900 (1800) mužů, 36 (30) děl, 9 (18) těžkých kulometů.

Hrubý děl. pluk je složen ze 3 oddílů, z 1 rámce děl. měřické roty a z 1 spojovací skupiny;

hrubý děl. oddíl má jednu 10 cm kanonovou baterii a 2 hrubé houfnicové baterie. Složení baterií jako u lehkého děl. pluku.

Ve válce budou hrubé oddíly asi mít 2—10 cm kan. baterii, 1 hrubou houfnicovou baterii a 1 děl. kolonii. Složení hrubých houfnic jako u lehkého děl. pluku. 10 cm kan. baterie budou mít asi jen 2 děla.

Početní stav (v závorkách válečný početní stav) celého pluku je asi: 40 (60) důstojníků, 900 (2000) mužů, 36 (24) děl, 9 (18) těžkých kulometů.

Těžký děl. pluk je složen jako hrubý děl. pluk. Má 6 baterií po 4 těžkých kanonech s motorovým potahem, 1 baterii s 2 děly na železničním vlaku.

Jezdecký dělostřelecký oddíl se skládá z 1 lehkého dělostřeleckého oddílu. Disponuje 1 spojovací skupinou. Baterie mají 4 zapřažené polní kanony a 1 těžký kulomet (ve válce 1 kulometnou četou o 2 těžkých kulometech).

Početní stav (v závorkách válečný početní stav) celého oddílu asi: 20 (25) důstojníků, 400 (700) mužů, 12 (12) děl, 3 (6) těžkých kulometů.

Pluk protiletadlového dělostřelectva se skládá ze 2 motorisovaných oddílů, z 1 zapřaženého oddílu, z 1 kulometné roty, z 1 čety světlometů, z 1 naslouchací a z 1 spojovací čety; oddíl má 3 baterie po 2 dělech.

Kulometná rota má 2 kulometné čety, každou o 4 těžkých kulometech.

Samostatný protiletadlový oddíl má 3 baterie po 2 dělech.

II. Výzbroj.

Veškeré mužstvo dělostřelectva je vyzbrojeno karabinou nebo pistolí. Dělová výzbroj není dosud jednotná. Ve výzbroji jsou tyto druhy děl:

Lehké dělostřelectvo: 75 mm polní kanon 1897 francouzský (dostřel 11.200 m), 10 cm lehká houfnice vz. 14 rakouská (dostřel 8400 m).

Horské dělostřelectvo: 75 mm polní kanon 1897 francouzský (dostřel 11.200 m), 10 cm horská houfnice vz. 16 rakouská (dostřel 7750 m).

Jezdecké dělostřelectvo: 7-62 cm polní kanon vz. 00/02 ruský (dostřel 8550 m).

Hrubé dělostřelectvo: 10-5 cm kanon vz. 13 francouzský (dostřel 12.300 m), 15-5 cm houfnice vz. 17 francouzská (dostřel 11.200 m).

Těžké dělostřelectvo: 15-5 cm kanon francouzský (dostřel 20.000 m), 30-5 cm moždíř rakouský (dostřel 12.300 m).

D. Letectvo.

Letectvo se skládá: z 5 zvědných leteckých pluků, 1 stíhacího leteckého pluku, z 1 hydroplánového oddílu, 1 praporu vzducholodního.

Po provedení dosud nedokončené organizace má býti: 10 zvědných leteckých pluků, 1 stíhací letecká brigáda o 2 plucích, 1 bombardovací letecký pluk, 1 hydroplánový oddíl, 1 vzducholodní prapor.

Zvědný letecký pluk bude se pak podle programu skládati ze 3 perutí, každá o 2 letkách po 9 letadlech, dále z 1 spojovací čety, z 1 fotografické čety, z 1 cvičné letky, z 1 leteckého parku a 1 oddílu pro letiště.

Stíhací letecký pluk má na rozdíl od zvědného 4 perutí, každou po 1 letadle velitelském a 2 letkách po 9 letadlech.

Bombardovací letecký pluk je složen obdobně jako zvědný; každá peruť má však ještě 1 četú světlometů, a letky mají jen 6 letadel.

Zvědné letecké pluky se označují dvoumístnými, stíhací trojmístnými číslicemi. Stovky a desítky označují pluk, jednotky pořadí v pluku. Bombardovací letky jsou číslovány jednomístnými čísly za sebou.

Až do ukončení této organizace je složení dosud postavených leteckých pluků ještě různé. Počtu 3 perutí není ještě u všech zvědných let. pluků dosaženo. Za to jsou jednotlivým plukům přiděleny prozatím perutí ještě chybějících stíhacích a bombardovacích jednotek.

Ve válce jsou největšími svazky na frontě perutí. Zvědným perutím bude asi přidělen radiový a fotografický, bombardovacím fotografický personál.

Hydroavionová peruť se skládá ze 3 zvědných letek, každá o 10 letadlech, 1 bombardovací letky o 12 a 1 stíhací letky o 15 letadlech; dále z jedné radiové a 1 fotografické skupiny, 1 parku a 1 oddílu pro letiště.

Ve válce budou hydroplánové perutí obdobně složeny jako příslušné pozemní letecké perutí.

Veškerá letadla mají na nosných plochách a stanovém kormidle bíločervené rozeznávací značky ve formě čtverce.

Vzducholodní prapory se skládají ze 4 rot, z 1 parku, z 1 spojovací čety, z 1 fotografické čety. Každá rota disponuje 1 upoutaným balonem a 4 těžkými protiletadlovými kulomety. Vzducholodním praporům je podřízena samostatná protiletadlová balonová rota.

Válečné složení je pravděpodobně obdobné mírovému.

E. Technické útvary.

I. Ženísté.

Je 10 ženijních pluků, 1 mostní prapor a 1 elektrotechnický prapor.

Ženíjní pluk se skládá ze 2 praporů po 3 rotách a z 1 spojovací čety. Ve válce má ženijní prapor 2 roty a 1 mostní kolonu. Poslední má materiál k postavení

jednoduchého mostu 53-12 m délky nebo zesílený most 26-56 m délky; mimo to má ženijní materiál, trhací a signalizační prostředky.

Mostní prapor je vycvičen pro stavbu těžkých mostů, kladení říčních min a pro říční dopravu. Má 2 mostní stavební roty a 1 rotu pro kladení říčních min a říční lodní dopravu.

Elektrotechnický prapor má 2 světlometné roty a elektrotechnické roty.

II. Železniční útvary.

Skládají se ze 2 železničních pluků a z 1 oddělení obrněného vlaku.

Železniční pluk má 3 prapory po 2 rotách; k druhému žel. pluku patří mimo to 1 elektrotechnická rota.

Roty žel. pluků jsou zvláště vycvičeny buďto v provozu neb v stavbě tratí a mostů.

Oddělení obrněného vlaku skládá se z obrněných vlaků, z nichž každý je vyzbrojen 2 polními kanony, 2 lehkými houfnicemi a 16 těžkými kulomety.

III. Útvary pro plynovou službu.

Dosud existují 1 chemický cvičný prapor při plynové škole ve Varšavě a 2 na zkoušku postavené prapory v Toruni a Poznani. Jsou vyzbrojeny přístroji k odstranění plynu, plynovými minomety a plamenomety.

V polské armádě se používá plynových masek francouzského typu A. R. S., anglické a německé pryžové a kožené masky.

IV. Spojovací útvary.

Existují 2 telefonní pluky, 1 radiotelegrafní pluk a 3 samostatné spojovací prapory.

Je v úmyslu u každého armádního velitelství postavit jeden spojovací prapor.

Telefonní pluk se skládá z 5 praporů po 3 rotách. První rota každého pluku je na koních.

Radiotelegrafní pluk má 2 prapory po 4 rotách, z nichž první je na koních.

Samostatný spojovací prapor se dělí na 3 spojovací roty. Ve válce je největší jednotkou spojovací prapor u pěších divisí a spojovací oddíly vyšších jezdeckých svazků. Mají v početním stavu personál vycvičený pro veškerá odvětví spojovací služby, která se v poli naskytanou.

F. Útvary útočné vozby.

Existuje 1 pluk útočné vozby; skládá se ze 3 praporů s lehkými a z 1 oddílu s těžkými útočnými vozy, z 1 parku pro opravy s dopravním oddělením a z 1 spojovací čty.

Prapor lehkých útočných vozů má 3 roty, každou o 3 četách a 1 náhradní čet s 1 opravnou dílnou.

Lehké útočné vozy jsou známe lehké francouzské útočné vozy systém Renault; polovina je vyzbrojena 1 dělem 3-7 cm, druhá polovina 1 těžkým kulometem. V pluku je asi 90 lehkých útočných vozů. Oddíl těžkých útočných vozů má 23 vozů. Jsou to většinou německé A 7 V., dále anglické útočné vozy Marc V., dále též i vozy polské konstrukce.

Válečné složení praporů útočné vozby odpovídá přibližně mírovému. Roty mají však pravděpodobně místo 3 čet 4. Počet vozů u roty bude asi 27, u praporu 86, počítajíc v to náhradní, velitelský a radiotelegrafický vůz.

9. Ostatní útvary.

Polská armáda má ještě:

10 automobilních oddílů složených v 1 kolony obrněných aut, z 1 kolony zdravotnických aut, z 1 lehké automobilní kolony, z 1 cvičné kolony a z 1 automobilní oddílové dílny a skladiště.

10 vozatajských eskadron, z nichž každá má 1 zapřaženou dopravní kolonu a 1 zálohu mužstva pro správu vozatajského skladu.

10 sanitních praporů určených k výcviku personálu zdravotnických institucí.

10 četnických oddílů, každý o 2—5 četnických četách.

10 administrativních praporů, každý o 4 rotách, určených k službě kancelářské a administrativní k ulehčení trup.

Důstojnický sbor.

V polské armádě rozeznávají se tyto důstojnické hodnosti:

Mladší důstojníci: podporučík, nadporučík, hejtman nebo rytmistr; štábní důstojníci: major, podplukovník, plukovník;

Generálové: brig. generál, div. generál, generál zbraní, maršál.

Důstojnický dorost se doplňuje z mladíků s maturitou ze střední školy, z chovanců kadetních škol a z poddůstojníků nejméně s 3letou službou u zbraně a se znalostmi odpovídajícími přímě (= naší oktávě — pozn. red.).

Výcvik se koná ve zvláštních důstojnických školách, oddělených od sebe podle zbraní a zvlášť pro ty, kteří vycházejí z poddůstojníků. Důstojnický dorost, mimo důstojníky vyšlé z poddůstojníků, musí projít pro všechny zbraně společnou školou podpraporčíka. Povýšení na podporučíka se provádí po celkové službě 3 let a 5 měsíců, u bývalých poddůstojníků po celkové službě 5 let.

Další povýšení na nadporučíka, hejtmana a majora vždy po 4, na podplukovníka po 3 služebních letech. Povýšení na plukovníka se děje podle výběru bez ohledu na služební dobu.

Důstojníci v záloze se doplňují z branců, kteří mají nejméně 6 tříd střední školy, a z poddůstojníků s nejméně 6letou skutečnou službou. Výcvik se koná ve zvláštních školách pro záložní praporčíky pro každou zbraň zvlášť. Záložní praporčíci mohou být povýšeni po 1 cvičení na podporučíka a vždy po dalších 2 cvičeních na nadporučíka resp. hejtmana v záloze.

Poddůstojnický sbor a mužstvo.

V polské armádě rozeznávají se tyto hodnosti poddůstojníků a mužstva:

mužstvo: (prostý) voják, svobodník;

aktivní nebo déle sloužící mužstvo: desátník, četař;

poddůstojníci z povolání: rotmistr (seržant), štábní rotmistr (nadseržant), praporčík.

Poddůstojníci z povolání se doplňují z desátníků nebo z desátníků déle sloužících. Mohou při prokázání dostatečných znalostí a služební schopnosti vždy od 3 do 5 let až do 56. roku svého věku déle sloužiti.

Povýšení může se provést: na svobodníka za 4 měsíce, na desátníka po úspěšném absolvování poddůstojnické školy příslušného vojskového tělesa a nejméně po 8měsíční službě jako svobodník, na četaře po úspěšném absolvování školy pro poddůstojníky z povolání příslušné zbraně a nejméně po 8měsíční službě jako desátník, na rotmistra nejméně po 12 měsících jako četař, na štábního rotmistra po 24 měsících jako rotmistra a po 6 letech jako poddůstojník z povolání.

Ochrana hranic.

Ochranný pohraniční sbor.

Hranice proti Rusku, Lotyšsku a Litevsku jsou již v míru obsazeny ochranným pohraničním sborem.

Pohraniční ochranný sbor je úplně vojensky organisován.

Skládá se z nestejně složených brigád, celkem z 25 praporů a 20 eskadron.

Každý prapor má 4 pěší roty, z nichž každá je vyzbrojena 12 lehkými kulomety, z 1 těžké kulometné čety o 2 těžkých kulometech a z 1 spojovací čety.

Síla ochranného pohraničního sboru činí podle rozpočtu asi 750 důstojníků, 20.600 poddůstojníků a mužstva, dohromady asi 21.350 mužů.

Tento sbor se doplňuje z vybraného mužstva čistě polské národnosti, které bylo nejméně 6 měsíců v armádě vycvičeno. Služební doba je tu 2letá.

Ostatní podmínky služební jak důstojníků a poddůstojníků, tak i mužstva zůstávají stejné jako u armády. Důstojníci a poddůstojníci tohoto sboru jsou vedeni v počtu armády jako odkomandováni.

Velitel ochranného pohraničního sboru je disciplinárně podřízen ministroví vojensství, kterému odpovídá za vojenský výcvik tohoto sboru. Co se zvláštních úkolů týká, podléhá ministroví vnitra. Udržování jde na vrub ministerstva vnitra.

— r —:

Rudá armáda.

Rudá armáda, oficiálně zvaná „dělnicko-selská rudá armáda“ (Raboče-krestjanskaja krasnaja armija — zkráceně označovaná písmeny RKKA), vznikla z rudé gardy a z partisanských oddílů, které se utvořily hned po říjnovém komunistickém převratu v Rusku r. 1917.

Po řadě provisorních ustanovení týkajících se organizace sovětské branné moci přiblížila se postupně rudá armáda svou organizací a složením západním armádám, hlavně energickými opatřeními prvních lidových komisarů vojensství Trockého a Frunzeho a též za pomoci starých důstojníků carských, kteří jako specialisté zůstali v sovětské armádě.

Přes to však organizace rudé armády má některé zvláštnosti, jimiž se podstatně liší od armád států západoevropských. Tyto zvláštnosti vyplývají z celého systému sovětského vládního režimu, vybudovaného na podkladě třídním a internacionálním. Jsou to:

1. Třídní charakter armády, t. j. bránit sovětský svaz se zbraní v ruce nepřislouží všem občanům SSSR., nýbrž výhradně „pracujícím“ (dělníkům a sedlákům). Nepracující živly konají službu jen v různých pracovních částech na obranu SSSR.

2. Vojensko-politický aparát v armádě, prolínající celou armádu odshora dolů, který „zpracovává“ armádu v intencích sovětské vlády.

Armáda je zároveň politicko-komunistickou školou, která má vychovávatí příští politické pracovníky mezi obyvatelstvem.

3. Zavedení kádovo-teritoriálního systému branné povinnosti ve vojenské organizaci, který umožňuje vojensky vycvičiti velké procento povolanych, třebaže v minimálním rozsahu.

K jednotlivým těmto zvláštnostem k objasnění třeba uvést:

1. Povinnost obrany svazu je vložena na všechny občany, avšak plnění služby se zbraní v ruce je právem toliko pracujících, t. j. „dělníků a sedláků“.

Nepracující, t. j. podle sovětské ideologie soukromníci, kněží, zámožní sedláci, obchodníci a pod., konají stejně dlouhou službu, ale v pracovních částech na obranu státu.

2. Po stránce politické lze pozorovati jednak houževnatou snahu zkomuniso-vati armádu, vlít do ní ideologii komunismu, jednak stálým pozorováním a sledováním v řadách armády nedopustiti, aby do ní pronikly protivládní živly a v poslední době živly opoziční (pravé a levé opoziční).

Celá armáda je prostoupena komunistickými buňkami, které pracují pod vedením „Politické správy armády“ (PUR), jež má v armádě důležitou úlohu. Politická činnost je uplatňována za všech vojenských cvičení a zaměstnání vůbec.

3. V sovětské armádě se setkáváme s dvojím systémem branné soustavy — kádrovým a teritoriálním. Kádrovému systému odpovídá armáda regulární, organisovaná na podobných zásadách jako druhé evropské armády, teritoriálnímu systému armáda teritoriální, jejíž kóstrou jsou stálé kádry, většinu početního stavu pak tvoří t. zv. proměnný početní stav, t. j. mužstvo povoláné na určitou dobu k vojenskému výcviku.

Důvody, které přiměly sovětskou vládu k zavedení tohoto kombinovaného systému, záleží v snaze Sovětů vycvičiti největší počet mužského obyvatelstva vzhledem k svým možnostem finančním. Svou regulární armádou chtějí si Sověty zajistiti stálou brannou pohotovost a zároveň potřebný počet instruktorského kádru, teritoriální armáda pak má umožniti co možná největší vojenskou přípravu národa.

Doplňování armády regulární je exteritoriální, armády teritoriální — teritoriální.

Branná povinnost.

Všeobecná vojenská povinnost počíná 19. rokem a končí 40. rokem věku (v to). Skládá se:

1. z branné výchovy v 19. a 20. roce,
2. z presenční služby (od 21. roku),
3. ze služby v záloze (od 28. do 40. roku).

1. Branná výchova (doprizyvnaja podgotovka) obsahuje povinný vojenský výcvik veškeré mužské mládeže fysicky schopné, celkem v trvání 2 měsíců, během 2 let v každém roce 1 měsíc (v 19. a 20. roce věku brancově) — celkem 420 hodin.

Výcvik se provádí v t. zv. učebných střediscích organisovaných vojenskou správou za spolupráce místních organisací komunistické strany a společnosti „Osoaviachim“. Instrukční personál jsou buď aktivní nebo záložní členové armády; počet jich je stanoven tak, že na 20 „doprizyvniků“ (branců, konajících branný výcvik) připadá jeden cvičitel.

Výcvikové období připadá obyčejně na zimu a na jaro, u studující mládeže provádí se výcvik v zimních měsících teoreticky na školách a prakticky v době letních měsíců v t. zv. letních táborech.

K celkové charakteristice dosavadních výsledků branné výchovy sluší podotknouti, že dosud naráží na velké překážky rázu organizačního (nedostatek cvičitelů, špatná evidence doprizyvníků, obtíže s povoláváním) a technického (nedostatek výcvikového materiálu) a že se dosud jeví nedostatek promyšlené spolupráce mezi orgány civilními a vojenskými, jež pro správný chod branné výchovy jest nezbytná.

2. Presenční vojenská služba trvá 5 let. Může býti splněna buď v regulární (kádrové) armádě nebo v armádě teritoriální nebo vněvojskovým způsobem.

V regulární armádě:

- u námořnictva — 3 léta nepřetržité vojenské služby a 2 léta dovolené,
- u ostatních zbraní — 2 léta nepřetržité vojenské služby a 3 léta dovolené.

V době dovolené patří vojn do svazku aktivně sloužící armády a může býti v této době povolán k doplňovacímu výcviku na 1 měsíc neb do t. zv. koncent. sborů za účelem mobilisace na zkoušku.

V teritoriální armádě:

- v 1. roce — 3 měsíce pobytu v učebných sborech, ostatních 9 měsíců na dovolené.

V dalších 4 letech u teritoriální pěchoty a dělostřelectva celkem 5 měsíců, totiž 2+1+1+1 měsíc v učebných sborech: u jezdeckva 8 měsíců, u ostatních speciálních zbraní 6 měsíců. Teritoriální služba pro letectvo a námořnictvo neexistuje.

Služba vně vojska je určena pro dobu přechodnou, než bude vybudován do-

statečný počet kádrů teritoriální armády. Záleží v periodických cvičeních během 5 let, celkem v trvání 6 měsíců. Výcvik se koná v učebných střediscích, organizovaných podle potřeby vojenskou správou.

3. Služba v záloze obsahuje 2 výzvy: první výzva od 27 do 34 let, druhá od 34 do 40 let. Povinnost cvičení v záloze obsahuje celkem 3 měsíce během celého pobytu v záloze.

Služba v zápolních pracovních částech počíná rovněž 19. a končí 40. rokem. Povolání se děje současně s povoláním ve službě v armádě. V míru konají příslušníci těchto částí různé práce všeobecně prospěšné podle direktiv lidového komisařátu vnitra, ve válce pak pracovní službu v zápoli i na frontě.

Služba velitelského sboru (Komsostavu) (poddůstojníci a důstojníci).

Velitelský sbor se podle hodností dělí na čtvero skupin: mladší „komsostav“ — naši poddůstojníci; střední — velitelé čet a rot, starší — velitelé praporů a pluků; vyšší velitelé od velitele brigády výše.

Mladší „komsostav“ se doplňuje z řadových vojinů v době přesenní služby po absolvování škol u vojenských těles. Aktivování se povoluje na žádost vždy na jeden rok až do 35. roku věku.

Velitelský sbor se doplňuje z osob většinou dělnického nebo selského původu, kterým se dostalo vojenského vzdělání v t. zv. normálních vojenských školách.

Služební doba pro střední „komsostav“ do 50 fyzických let, starší — 55 let, vyšší — 60 let.

Početní stav armády a počet vyšších jednotek.

Regulární armáda má v míru 600.000 mužů, a to přibližně: pěchoty 300.000, jezdectva 100.000, dělostřelectva 26.000, námořnictva 20.000, letectva 14.000, ostatní zbraně, služby a školy atd. 140.000 mužů.

Teritoriální armáda má jen kádry. Její počet se mění podle toho, jak je povolován její mobilní (proměnný) početní stav na výcvik. Průměrně dosahuje 500 až 600.000 mužů.

Počet mírové regulární armády, vyjádřený v procentech vzhledem k počtu mužů asi 68 mil. z celkového počtu 146 mil., činí 0-7%.

Počet teritoriální armády, vyjádřený v procentech, činí 0-7%.

Počet regulární i teritoriální armády v procentech vzhledem k počtu mužů 1-4%.

Podle počtu do konce roku 1928 (organizování není dosud ukončeno, nové teritoriální formace se stále tvoří), tvoří armádu regulární i teritoriální tyto velké jednotky:

21 pěších sborů (sbor 2—3 divise buď regul. neb terit.).

3 sbory jezdectva (sbor 2 jezdecké divise).

Celkem divisí (počítajíc divise ve svazu sborů nebo dosud mimo svaz):

66 pěších, z toho 29 normálních (regul.), 37 teritoriálních, 13 jezdeckých. z nichž 11 normálních, 2 teritoriální a 9 samostatných jezdeckých brigád, z nichž jedna je teritoriální.

Vrchní velení.

Vojenská revoluční rada (revolucionnyj vojennyj sovět — RVS).

Nejvyšším vojenským řídícím orgánem je t. zv. vojenská revoluční rada. Předsedou RVS je lidový komisař vojenství, který má dva zástupce. Celkem má rada i s předsedou 11 členů.

U RVS existuje „Permanentní vojenská rada“, která studuje otázky vojenského rázu, týkající se organizace armády, jejího velení, zásobování, přípravy pro obranu státu. Předsedou je rovněž lidový komisař vojenství, členy: členové RVS a vojenští odborníci.

Revoluční vojenské radě jsou podřízeny: štáb RKKA a příslušné odbory (správy).

Organisace štábu a jednotlivých odborů ústředí je podobná organisaci centrálních orgánů jiných armád. Novotou, která není v žádné jiné armádě, je existence t. zv. „Politické správy armády“, která jest jednou z nejdůležitějších složek v organisaci ústřední správy rudé armády (o jejím úkolu bylo mluveno již v úvodě).

Vojensko-administrativní rozdělení.

S hlediska vojensko-administrativního je teritorium Sovětského Svazu rozděleno na 8 vojenských okruhů — leningradský (Leningrad), běloruský (Smolensk), ukrajinský (Charkov), moskevský (Moskva), severokavkazský (Rostov n. D.), přívollžský (Samara), sibiřský (Novo Sibirsk — dříve Nikolajevsk), středoasijský (Taškent) a jednu armádní oblast t. zv. „samostatná kavkazská armáda“ (Tiflis).

V čele každého VO. (armády) stojí voj. revol. rada okruhu, již je podřízen velitel okruhu a veškeré jednotky, velitelství, školy, ústavy a úřady dislokované v okruhu.

Předsedou rady je šéf politické správy (ne velitel), který je též zástupcem vojenského velitele okruhu. Počet členů 4—5 ustanovených centrální VRS.

Přímo radě jsou podřízeny: štáb, náčelníci zbraní a příslušné správy.

Organisace velkých jednotek.

Vyšší jednotky jsou: pěší a jezdecké sbory, pěší a jezdecké divise a samostatné jezdecké brigády.

Pěší sbor se skládá:

1. ze 3 divisí pěchoty, regulárních nebo teritoriálních (ve skutečnosti 2—3 divise),

2. z těžkého dělostřeleckého pluku o 2 oddílech (1. oddíl 106-7 mm dalekonosných děl a jeden oddíl 152-4 mm houfnic. Oddíl 1—2—4 bat. po 3 dělech, celkem pluk — 12—24 děl (polních děl a polních houfnic),

3. z 1 praporu sapérů po 2 rotách,

4. z 1 spojovací roty.

Jezdecký sbor skládají:

1. dvě jezdecké divise,

2. 1 oddíl houfnicový = 2—4 baterie po 3 houfnicích, celkem 6—12 houfnic,

3. spojovací eskadrona,

4. oddíl obrněných aut.

Pěší divise.

Existujícím dvěma armádám, totiž regulární a teritoriální, odpovídají dvě kategorie pěších divisí; divise regulární a divise teritoriální. Regulární divise jsou pak buď pohraniční se zvýšeným početním stavem anebo vnitrozemské.

Učlenění divise pohraniční i vnitrozemské je stejné, rozdíl je jen v početním stavu.

Počet pohraniční divise: 8560, vnitrozemské 6000. Teritoriální divise (kádr) = 1600 mužů.

Učlenění divise v míru:

1. 3 pěší pluky (organisace pluku bude uvedena u organisace zbraní),

2. 1 pluk polního dělostřelectva: 2 oddíly pol. děl. po 3 bateriích, baterie 3 děl., celkem 18 děl 76-2 mm, 1 oddíl polních houfnic o 4 bateriích, baterie 3 houfnice, celkem 12 houfnic 122 mm.

3. 1 jezdecká eskadrona,

4. 1 rota sapérů,

5. 1 spojovací rota.

Jezdecké divise jsou buď normální nebo teritoriální. Rozdíl jen v početním stavu.

Učlenění divise:

1. 3 jezdecké brigády po 2 jezdeckých plucích; celkem 6 jezdeckých pluků (organisace jezdeckého pluku bude uvedena v organisaci zbraní),

2. 1 děl. jezd. oddíl o 4 bateriích, baterie — 3 děla; celkem 12 děl 76-2 mm,

3. 1 eskadrona sapérů,

4. 1 spojovací eskadrona.

Početní stav asi 6500 mužů, t. j. tři čtvrtiny válečného počtu (9000 mužů).

Samostatná jezdecká brigáda skládá se:

1. z 3 pluků jezdeckých,

2. z 1 oddílu jezd. děl. po 2 bateriích; baterie 3 děla = 6 děl.

3. z $\frac{1}{2}$ eskadrony sapérů,

4. z $\frac{1}{2}$ eskadrony spojovací.

Početní stav kolem 3000 mužů.

Organisace zbraní.

1. Pěchota.

Systém organisace pěchoty je trojkový, t. j. pěší sbor podle předepsané organisace má mít 3 pěší divise, divise = 3 pěší pluky, pluk = 3 pěší prapory. Základní jednotkou organizační je pěší pluk, který je dvojího typu: normální a teritoriální.

Pěší pluk normální se skládá:

a) ze 3 pěších praporů (prapor má 3 pěší roty a 1 rotu kulometnou) a

b) ze speciálních zbraní:

četa zákopníků, plynová četa, výzvědná četa, spojovací četa a

oddíl doprovod. dělostřelectva, složený z 2 baterií po 3 dělech 37 mm,

systému Madsen nebo Rosenberg, které u některých pluků jsou nahrazeny 76-2 mm děly.

Celkový početní stav pluku: 1400 mužů, 54 lehkých kulometů (samostřelů), 24 těžkých kulometů a 6 doprovodných děl.

Teritoriální pluk má stejnou organisaci, ovšem zredukované počty. U pluku není doprovod. dělostřelectva a prapor má místo roty kulometů jen četku kulometnou (4 kulometry). Permanentní početní stav kolem 350 mužů.

2. Jezdecko

tvorí jednak samostatné vyšší jednotky (sbory, divise, brigády, o nichž bylo již mluveno), jednak jezdecké jednotky u pěších divisí — jezdecké eskadrony.

Organisace jezdeckého pluku: Velitelství, 4 eskadrony normální, 1 eskadrona kulometná a spojovací četa.

Početní stav pluku: 930 mužů. Divisní eskadrona má stejnou organisaci jako eskadrona ve svazu.

Teritoriální plukovní jezdecko má touž organisaci, liší se jen početním stavem, který je značně zredukován.

3. Dělostřelectvo.

Skládá se ze dvou podstatných skupin:

Dělostřelectvo aktivní — (dopr. děl. pěchoty, děl. divisní a sborové).

Dělostřelectvo záložní — t. zv. dělostřelectvo zvláštního určení — (artilerija osobogo naznačeniya — AON).

Organisace dělostřelectva aktivního byla již uvedena v organisaci pěšího pluku a vyšších jednotek.

Zbývá dělostřelectvo záložní.

Záložní dělostřelectvo tvoří děla a houfnice nejrůznější ráže i typu a je zálohou vrchního velitelství. Jeho části jsou v míru dislokovány na různých místech jednotlivých voj. okruhů podle strategické potřeby a důležitosti a jsou podřízeny velitelství vojenských okruhů.

Podle ráže a úkolu dělí se na 4 skupiny.

LAON. — lehké dělostřelectvo zvláštního určení, jež má děla typu dělostřelectva divisního. Ve válce je určeno především k doplnění ztrát aktivního dělostřelectva divisního a ve výjimečných případech k zesílení palby ve významných úsecích fronty.

TANO. — těžké dělostřelectvo zvláštního určení. Materiál je nejrozličnějších typů a ráže, a to jak děla, tak i houfnice. Tvoří dvě kategorie:

a) polní, jež jest jednak zálohou sborového dělostřelectva, jednak bude k dispozici velitelům armád a používáno k zesílení dělové palby v důležitých úsecích fronty;

b) posíční — s děly jen typu armádního, jež nikdy nebude přiděleno sborům vzhledem k jejich nepohyblivosti, nesnázím transportním a instalačním.

Tr. AON. (zákopové dělostřelectvo zvláštního určení) je organisováno v oddíly rychlopalných děl. Tvoří jednak dělostřelectvo doprovodné pěchoty k doplnění dělostřelectva plukovního, jednak dělostřelectvo zákopové — speciální, výhradně pro válku posíční.

ZAON. (protiletadlové dělostřelectvo zvláštního určení).

Kromě aktivního dělostřelectva a AON. existuje zvláště ještě dělostřelectvo pobřežní.

Vojenské letectvo.

Pozemní letectvo tvoří tři skupiny: pozorovací (zvědné), stíhací a bombardovací.

Je organisováno v samostatné oddíly, event. eskadry.

Eskadry se skládá ze tří oddílů.

Oddíl pozorovací a stíhací má po 10 letounech, oddíl bombardovací 5 letounů.

Celkem má pozemní vojenské letectvo v nynější době asi 1200 letounů.

Pokud se týká letectva námořního, jest organisováno na týchž principech — totiž v hydroaviatické oddíly event. eskadry. Celkem námořní letectvo má asi 120 letounů.

Aerostatické jednotky jsou balonové oddíly pro dělostřelectvo nebo obrněné jednotky. Oddíl má 2 balony aktivní a 2 záložní typu „Parsival“.

Dosud má vojenské letectvo různé typy letounů. Pro zvědné letectvo zvolen letoun „R-1“ s motorem Liberti — 400 HP, vyráběný celý v Rusku, jakož i letouny Breguet, de Havilland, Farman a j. V stíhacím (bojovém) letectvu je používáno letounů Fokker, Junkers, Nieuport Spad; v bombardovacím Dornier D-H-9. V námořním letectvu je používáno italských Makki a Savoia a anglických Wickers.

Technické vojsko.

1. Spojovací vojsko tvoří jednak samostatné jednotky, a to: 10 telegrafních pluků po 2 telegrafních praporech, 3 pluky radiotelegrafické, 5 samostatných telegrafních praporů; jednak části ve svazu vyšších jednotek: u každého pěšího sboru a divise jedna spojovací rota, u jezdeckého sboru a jezdecké divise jedna spojovací eskadrona a u samostatné jezdecké brigády spojovací půl eskadrony.

2. Železniční vojsko. Celkem 14 železničních pluků, z nichž každý má 2 prapory dopravní, 2 prapory pro stavby a 1 rotu technickou. Kromě těchto jednotek existují ještě 4 samostatné železniční prapory, jakož i kádry pro 10 praporů a 30 rot dopravních.

3. Zákopnické vojsko. V organickém svazu pěšího sboru — jeden zákopnický prapor, u pěší divise — jedna rota; jezdecká divise — jedna eskadrona, a samostatné jezdecké brigády půl eskadrony.

Kromě těchto jednotek existuje ještě pět praporů zákopnických, které podléhají přímo velitelům vojenských okruhů.

4. Mostní prapory. 9 mostních praporů, které jsou v míru podřízeny velitelům vojenských okruhů. Prapor se skládá ze 2—3 rot (3. rota má motorová vozidla).

5. Elektrotechnické jednotky. 3 prapory — světlometů a elektrotechnické, z nichž jeden jest instrukční. Kromě toho několik samostatných rot světlometů.

6. Zastírací jednotky. Každý voj. okruh má po jedné zastírací rotě.

7. Automobilní jednotky. Automobilní oddíly u velitelství sboru a divisi; automobilní roty u vojenských okruhů.

8. Chemické vojsko. Tři chemické prapory výcvikové; 9 chemických rot, u každého vojenského okruhu jedna. Pro plynový výcvik jest u pěších pluků chemická četa o 3 družstvech, u jezdeckých pluků četa o 2 družstvech.

Otázce chemické války a protiplynové ochrany je věnována velká pozornost. V čele chemické služby je „Vrchní výbor protiplynové obrany“, podléhající přímo vojenské revoluční radě. Za podpory společnosti „Osoaviachim“ byl zřízen v Moskvě „Ústřední ústav protiplynové obrany“, který se zabývá výzkumnými pracemi v oblasti plynové a protiplynové války. Společnost „Osoaviachim“ vede veškeré práce týkající se obrany civilního obyvatelstva. Rudá armáda je vybavena maskami nového systému (podrobnosti masky nejsou dosud známy), kdežto civilní obyvatelstvo je podělováno starými maskami systému „Zelinski-Kumant“.

9. Obrněné vojsko. Tvoří 3 skupiny: obrněné vlaky, obrněná auta a bojové vozy.

Obrněné vlaky zaujímají první místo. Úspěšně bylo jich již používáno v občanské válce ruské. Celkem jest asi 40 vlaků tří typů: lehké, těžké a speciální pro obranu pobřeží. Mezi sebou se liší různým pancéřováním a výzbrojí. Každý vlak je označen číslem a někdy též jménem. Vlaky jsou buď samostatné nebo tvoří oddíly o dvou lehkých vlacích, jednom těžkém vlaku a jedné četě drezin.

Obrněná auta. Základní taktickou jednotkou je oddíl, složený z tří čet a z parku. Každá četa má 3 obrněná auta. Celkem je 10 oddílů, z nichž tři v početním stavu tří jezdeckých sborů, pět oddílů pro pěchotu, jeden oddíl výcvikový a jeden oddíl k dispozici vojsk OGPU. (státní politické správy). Oba oddíly, pěchotní i jezdecký, mají téměř stejné složení a liší se jen typem materiálu, který je pro jezdectvo lehčí. Celkem má armáda asi 150 obrněných aut, a to většinou anglického systému „Ostin“ a italského „Fiat“.

Bojové vozy — tanky jsou organisovány v pluky po třech praporech, prapory po třech rotách. Rota má 15 tanků. Celkem jsou dva pluky lehkých tanků a jeden pluk těžkých tanků, dosud s neúplným počtem tanků. Materiál: lehké tanky francouzského typu Renault, anglického typu S-Taylor a ruského typu MR (kopie Renault) a těžké tanky anglického typu B-Ricardo.

Vojsko „Sjednocené státní politické správy“.

(Objedinjennoje Gosudarstvennoje Političeskoje Upravlenje OGPU.)

K úplnému vyčerpání branné moci SSSR. je třeba se zmíniti o t. zv. vojsku OGPU.

Politické organisace OGPU.

„Sjednocená státní politická správa“ byla utvořena 9. února 1922 náhradou za „Všeruskou mimořádnou komisi pro boj s protirevolucí a sabotáží“ (VČK.).

V čele OGPU. je předseda, který je členem „Rady lidových komisařů“ s poradním hlasem.

Celé území SSSR. je rozděleno na 10 okruhů politických OGPU. (okružní OGPU.). Těm jsou podřízeny gubernské OGPU. a okresní zmocnění OGPU.

Úkol OGPU.: boj proti banditismu a kontrarevoluci, dále členění vojenské, hospodářské i politické špionáži, střežení železnic, ochrana státního aparátu SSSR., ochrana pozemních a mořských hranic.

(Příště dokončení.)